

СТАРМАЛИ

У Новоме Саду 20. Септембра 1885.

„Стармали“ излази трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — погодишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве: 10. — 5. — 2½ динара или франка. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду (рукониси се шиљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Porcellangasse, 56.) — Претплата и све што се тиче администрације шиље се штампарији А. Пајевића у Нов. Саду. — За огласе плаћа се 6 новч. од реда, слова као што су ова и сваки пут 30 новч. за жиг.

Адреса.

Да је сада оно време
За које су стари знали,
Анђелића по сто пута
Већ би каменали.

То би овда брзо
Учинио свако;
Историја б' рекла;
Морали су тако.

Ал камење данас
Много више вреди;
И народ је милостив
Па камење штеди.

Камење нам треба
И горе и доле,
Да зидамо цркве,
Да дижемо школе;

Да дижемо оно
Што нам годи души,
Да зидамо оно
Што Анђелић руши.

Нова се времена
Другим средством служе;
Друкчија времена,
Друкчије оруже.

Данске се види
— Сад ће свако знати,
Да се и с адресом
Може каменати.

Карловачке занимљивости.

II.

Није било опасније разгледати битку на Кенигсгрецу и Плевни, но разгледати карловачке занимљивости. Кад вас нанесе пут поред карловачке гимназије, морате уздркати па да је у вама срце Обилића, јер се трошни и ниски зидови гимназије могу сваки час на вас сурвати. Па то би се још дало подиети. Али каква вам опасност и несрећа прети у Српском Сијону, уверићете се тек онда, кад вам кажем, да ни на једном кораку нисте сигурни, да не натрапате на Германа Анђелића, те да вас — благосиља.

О ситнијим неприликама нећу ни да говорим. Српски орден св. Саве можете видети где блиста на прсима — Ђурковића; а луна три дана могли сте гледати поц Панту, где стоји на сред пијаце, те се хвали, да је он највећи — радикал. Признаће те, да треба добар стомак, па да се то издржи.

У самој саборници било је такође занимљивости. Тако п. пр.: Саборска адреса примљена је са свима гласовима, противу по гласа. Тога нигди до сад било пије; изгледа и немогуће, али је опет тако. Кад је потпредседник питао: „Ко је за адресу“ — одговорили су сви са да; само Ђурковић побледе, те полугласно одговори: „ја не.“ Ту полугласност Ђурковићеву нису увели у записник, али су требали учивити. Мени се опште саборски записници не допадају. А не допадају ми се зато, што не бележе све оне речи, које у сабору падају. Тако су из записника изоставили Јовановићеве речи, да је Герман „комесар у мантији.“ А он је баш казао: „комесар у мантији,“ а не „комесар у пана-камилавци,“ или „комесар у митри.“ Тако нема у записнику ни то забележено, да је Герман дошао први дан у саборницу са поднадувеним оком, на коме су се видиле маснице.

Колике штете може да буде што се не воде тачно записници, види се отуда, што су из записника изостале и ове речи једног посланика: „Шта нам вреди да сејемо по пољу наше автономije, кад дође кобац (Герман Анђелић) па то семе поједе.“ Досадања зоологија, (наука о животињама) знаде само за оне врсте кобаца, које једу меса, а биље и семење не једе ни један. Сад ето кобац, о коме један добар познавалац наших прилика тврди, да једе семења. И кад се чак и такве ствари неће да уведе у записник, е онда то бива на штету зоологије а то није ни право ни лепо. Ако ћете ми опростити, могу вам јавити и то, да је Германов дешњак, угануо ногу. То је било оног дана, кад се у сабору примала адреса. Герман је дао упрегнути; Ђурковића је узео нуза се; па терај и у град генералу, и у Н. Сад жупану и опет натраг у Карловце комесару. То је све ишло тако жустро и оштро, да је дешњак угануо ногу, а Герман промукао. Опет зато све је било „всује“, нико не хте Германа да чује.

Сад још једну анегдоту. „Дакле опет је Бем краљевски повереник“ — пита један. „Та није Бем, него Чех.“ — А тако, а ја сам знао да је нека „нација.“

Ова анегдота потсећа на бившег игумана Купусаревића. Неко дошао да га посети. „А јел ту г. Кромпировић“ — пита. — „Какав Кромпировић,“ веле му, „ваљда хтедoste рећи Купусаревић.“ — Јес, јес, Купусаревић, а ја сам знао, да је неки — цушпајз.

Θ.

У Ш Т И П Ц И.

Неко је рекао у сабору, да је Герман „комесар у мантији.“ Но сад тек не знамо шта је хтео рећи.

Да ли то, да је Герман „комесар“, или да је — „к'о месар.“

Неко је из публике повикао на сабору: „Живео Ђурковић!“ „Наше Доба“ доноси то. Само је заборавило напоменути, да је то било баш оне седнице, кад Ђурковић није ништа говорио.

Српска се војска спрема за — Косово. Новац јој на ту цел даје, бечко-јеврејска „лендербанка.“ Може ли отуда бити чега доброга?

Јота доказује, да је наш сабор безбожнички. Вели: „Обично се с малим почиње, а с великим свршава.“ Па кад је сабор у својој адреси ударио јуче на „Анђелића“, сутра ће већ ударити на — а н ђ е л а.

Герману су до сад поотпадали многи зуби, и тога је болело. Ал данас кад већ од њега отпада и „Аца зуб,“ е ту се види, да му је близу крај.

Неки су донде ровили, док нису умирили и босанског митрополита. Но увериће се кад тад, да би боље било да су мирили, па таме умирили босански народ.

Хрватски бан има обичај, да све што му се допадне, пошље у Пешту, Тиси. Тако је послао Тиси „хрватска акта.“ Да нам је нешто он дошао за саборског комесара, бар би послао Тиси и — Германа.

Θ.

ПОДЛИСТАК

Зашто ја не носим сат?

Какав малициозан читалац, кад прочита горњи наслов, врло би лако могао утући сва моја разглаголствија, с којима хоћу да пред вама изјадам јаде своје и да вам кажем зашто не носим сат; могао би својим брзоплетим одговором: „зато, што је заложен“ одузети ми свако право, да још даље отворим књигу својих јада, и да вам прочитам из ње моје накаљаније, што га једном имах са својим сатом.

Но нека ми такав читалац — ако га има — опрости, што ћу одмах да му приметим, да није истина, да је мој сат заложен, а то из тог великог узрока што га и — немам. Али зато ваљда неможе нико предпоставити, да у опште никада нисам ни имао сата. Не, господо моја; имао сам ја некад тако леп и диван сат, какав се ретко даје видети. Био је то ремонтар сат од чистог злата са петнајст рубина, казаљком за секунде, — такав сат, на који ми је свако завидео.

Покојни мој отац донео ми је тај сат управо са париске изложбе, и учинио ме је њиме за најсретнијег човека у целој вароши К. . . Ова је варош између осталог била и зато знатна, што су јој сви сати на торњима ишли

онако, како ветар дува, те се тако догодило, да је мој сат, који је увек најтачније ишао, био прави ауторитет међу К-ским сатовима. Како се ко састао самном, први му је посао био, да удеси свој сат по моме, а затим би увек бацио по који завидљив поглед на мој гордо извађени сат. Па баш тај сат, тај мој лепи и добри сат, уби ми доцније срећу моју, разнесе ми моје љубавне снове.

Чујте само, како се то догодило.

Био сам тада адвокатски помоћник, једва двадесет и четир године, пун лепих нада у изгледима на будућност. Истина да је мој принципал имао врло мало парница, али је имао лепо добро, што му је остало иза покојне његове жене, а најлепше имање његово била је јединица ћерка Анђа, којој је једва могло бити 16 година.

Можете мислити, да један млад адвокатски помоћник, који још неколико корака има да учини, па да постане испитан адвокат; који је још као правник имао прилике, да изобрази своју душу сасвим естетичним укусом, када је се видео у близини таког лепог створења, као што је Анђа, — можете мислити, да није био спреман ње равнодушан, да није могао бити кљаднокрван спрема црних очију тог дивног девојчета. А уз то да вам још и то кажем, да је дивна Анђа имала у изгледу још повећи број дивнијих хиљада, а и то канда „доста“ може да утиче, да се девојка допадне.

И после свега овога ваљда ником неће бити чудно,

Ђира. Ја сам за цело држао да ће калуђер Герман бити обријан.

Спира. А по чему си то тако извесно држао?

Ђира. Видео сам, где се г. посланицу у празним часовима и грају калабријаса, — дакле вецбали су се у калабријану.

ја њу.

Спира. Е па ништа, — ако није још обријан, он је за сада бар добро — на сапуњен.

Ђира. Видиш, како и наше новине нису добро извештене.

Спира. Како?

Ђира. У „Србобрану“ стоји да је посланик Ј. „изео реч“, а то није истина, — то није био посланик Ј. него посланик Ђурковић, и није реч изео, него је прогутао.

П у с л и ц е.

Мени се чини, да би у Србији сада мобилизација министарства више вредила, него мобилизација војске.

Ако је та мобилизација само за то, да се на леп начин може Босни окренути леђа, онда је то тек велика приштина на српском телу, на коме и онако има доста приштева.

што сам се до ушију заљубио у Анђу. Разуме се, да сам по кат-кад нашао начина и прилике да то и њој онако из далека дам докучити. И — о, моје среће! приметио сам да и она спрам мене није хладнокрвна, срце ми је моје шаптало, да ћу паћи одзива у ње.

Када је после подне — као обично — мој принципал на морфејови крили тражио одмора преподнашњем беспосличарењу, а ја без икаквих послова, латио бих се тестерисања врата, а кроз њих би се помолвила анђеоска црна главица, а два црна ока, к'о две стреле, била би управљена на мене.

— Господине Савићу, молим вас да ми дате једно перо, пишем неко писмо, а моје неваља, све је искречено.

— Опростите, госпођице Анђо, ви сигурно пишете какво љубавно писмо, а ја вам на ту цел несмем дати пера ни под коју цену, — одговорио бих ја елегичним гласом и дубоком сентименталношћу бих је при том погледао, чему би то била последица, да је Мара отрчала у своју собу, довела писмо писано пријатељици и тиме би ме разуверила, да је то љубавно писмо. Е, кад ми је тако показала пријатељичино писмо, наравно, да сам јој морао дати перо. Но опет сам се зато постарао, да јој дам какво рђаво перо које се брзо квари, како би доцније опет дошла по перо. Али ако баш није јој требало перо, тад' јој је био нуждан папир, мастило, црвени восак, једном речи све, што се у канцеларији налазило.

Мени се из целог сабора најбоље денада реч „о г р а д а.“ Само ако буде тако висока да је наш расколник не може прекочити.

Молим, молим, има право посланик П. Ј. Има кобаца који и семе једу. — али не зато што им прија, већ за то да не изникне.

Оно истина да су Томић, Касапиновић и Ђурђевић из сабора изишли. Али si tres faciunt Идем — онда ипак сваки на другу страну и де.

Чулисмо да је и сам комесар признао да се са Анђелићем не може ништа радити. Е па то нам толико исто вреди, као да је и г. комесар адресу потписао.

„Турски Марод“ вели да г. комесара ваља казнити. А ми мислимо да је довољно кажњен што је до сад тај шугави лист читао.

И з ш к о л е.

Учитељ: Кад ти, Милане, добијеш за 1 новчић 3 јабуке, колико ћеш добити за 5 новчића?

Ђак: Шестнаест.

Учитељ: Како то? Кад је трипут пет

Ђак: (брзо) Е, ал' једну ћу добити од баба Јуце радош.

Лордовић.

Па кад је и искала што од мене, увек сам тако удешавао, да је по читав сат морала чекати, док сам јој искану ствар у руке дао, па, шта више, и кад бих јој већ предао био, и онда сам гледао да пађем начина, како да је што дуже задржим у писарници. А она се никад не успротиви томе. И баш то ме је уверавало, да није без наклоности спрам мене. Но ја ипак не смедох одлучно изаћи са мојим осећајима пред њу, но сам полако, ал' промишљено ишао према истакнутој цели.

Пре свега сам хтео да завртим мозак том припурастом несташку, а после тога, — што је много теже од првога — да задобијем потпуно задовољство од мога принципала.

Прво је лако ишло, али, да би и друго постигао, морао сам се одрећи свих уживања и удовољстава, и почео сам ванредно свестан, солидан, и уредан живот водити. Ни један једини канцеларијски час не хтедох за живу главу пропустити; пређума за месец никада не исках, — речју: ја постадох узор свесним, приљезним и ваљаним младићем.

И тако се догодило, да сам набрзо постао љубимац моме принципалу, и тако рећи, без мене није ни жив био. И ту је мој сат играо велику улогу, јер сви принципалови сати и цепни и за зид били су према моме удешавани: шта више, и сам његов свакидашњи цепни сат — који је, узгред буди речено, врло матор био, — морао се скоро

Бука. „Јеси ли читао саборску адресу?“

Шука. „Нисам читао ал сам је видио. Износи читаву страну у „Застави.“ Сад да ми је знати, кад је тако дугачка „адреса,“ да колики ће велики бити „коверт“

онога писма, на коме ће „бити“ та адреса написана.“
Бука. „О мај човече, ни то не знаш. Та „коверт“ мора бити тако велики, да се у њему може стрпати и послати Герман Анђелић.“

Шука. „Е гле, баш се тај сабор лепо досетио.“

Ө.

Проба пера.

СХХХVІІ.

Из књиге (туђег) искуства.

Често бива 'вако,
(Стари људи кажу,
А неуци, млади
У стихове слажу.)

Госпођа Ен-ен-ка
Горопал је права,
Па и ћерку своју
Тако аспидава *)

Ипак ћерка њена,
Удавача млада,

*) „Аспидава“, то је штампарска погрешка, у место: *аспидава*. Али оваке погрешке не кваре смисао, па се баш не морају ни исправити.

сваки дан стиђећи пред својим модерним унуком, ког сам а у поседу имао.

На моју највећу радост дошао сам напоследку до тог уверења, да, ако отворим своје срце пред Анђом и оцем њеним, да ћу бар добити таки одговор, који ће ми неговати срце моје у нади. Још је само требала да ми се пода прилика, па да најпре будем на чисто са Анђом, а после тога би закуцао и на очеви врати.

И жељена ми се прилика и указивала.

* * *

Никада нећу заборавити тај дан. Био је 30. јули: Анђин имендан. Велики је тај датум, па никоме неће бити чудно, што ја, и поред највећег премегања не наћох више у депу до тридесет и седам новчића Еј. моје несреће! Прилика ми се тако лепо подаје а ја да је због сиромаштва немогу да употребим. Прилика ми иде у сусрет, да ми помогне да прођем кроз одлучни прелом судбе, а ја нисам погодан за прилику.

Већ сам стојао на рубу највећег очајања. За тај дан би ми требала лепа свешчица цвећа, накудрована коса, без замерке везана поша, цинеле од лака, а ја све то да купим за тридесет и седам новчића!? . . Та ни од пољског цвећа неби за ту суму добио свешчица а камо ли од дивног баштенског, а то је најглавније, без чега неби вредило ни да чекам тај по мене судбоносни дан.

Голубица ј' права, —
Бар тако се влада.

У сваком јој кроку
Видиш чедност саму —
Еле, једном речи,
Ни палик на маму.

Али нуто чуда, —
Не смем рећи, стра ми:
Чим се чедност удоми,
Таки се пом а ми.

Г — д — н.

Ала разуме.

К једном господину дође његов пријатељ, баш кад је ручао. Да бо'ме као госта позову га у друштво, но гост не хтеде изговарајући се да је ручао. Нудили су га и нудили, но све бадава. Најпосле донесе госпођа ладне шунке и понуди опет госта, но овај немогући да одбије, те да би лепше изгледало, одго ори пола српски пола немачки: „Љубим руке, не могу, das wäre beladen.“ „Јест, бога ми, ладна одговори промућурна домаћица, која не знађаше немачки, „изволите само пробати“.

Лордовић.

На балу.

Он: Молим Вас, госпођице, за једну четворку (кардил).

Она: Извините господине, немам у ситно код себе (а у крупно се није трефило), будите уверени, да би вам за цело дала, да имам.

Лордовић.

У очајном премишљању уједном ми суну кроз главу: ха, сат!!

Јест', сат! И ја се одлучим, да дам сат до првог на васпитање, т. ј. у залог, па — мирна Бачка, слободно ћу моћи дочекати анђин имендан.

Ућуткао сам глас савести, која ми овај поступак није одобравала, и рано зајутра трупио сам у завод за залагање, који је већ толико њима учинио услуге, па — укратко заложно сам сат.

Тајанственим страховањем посматрао сам оно мало парче папира, које су ми дали као потврду, да је мој сат код њих, и које је требало за неколико дана да замени мој сат. А пребацивања савести старао сам се, да усиљеним хумором претрпам. Правим цинизмом сам узео оно парче папира у руке, продерем му један крај, обесим га о сатни ланац, који је без сата изгледао као какво сироче и метем га у деп од прлука. Затим сам се кренуо, да набавим нужне ствари.

Купио сам дивну свештицу цвећа, и узбуђеним срцем улетео сам у писарницу, па сам пукет сакрио у кошар међу артију.

Тек што седох на столицу, отворила се врата, и прним вितिцама украшена анђeosка глава помоли се на њима.

-- Господине Савићу!

— Извол'те, госпођице Анђо!

Њему се само чини.

Једаред повезе уз пут неки паор из Срема једног фићфирића, који је хтео да се покаже пред паором високоученим, те у путу запали цигару, стаде пушити, окрене се паору и рече: „Видиш, пријане, ви прости људи сад мислите, да ја пушим, но то се вама само чини, а у ствари није.“ Сремац је вртио главом неверујући, те и он запали своју лушу.

Тако је фићфирић непрестано тумачио паору, како се све штогод ради, њему само чини. Кад дођу до бунара сиђе се фићфирић и напив се воде, почне опет своју стару песму: „да се њему само чини“ То ти се мом Сремцу досади, сиђе с кола, извади буцу и поче свог филозофа макљати, да је све пуцало. Фићфирић се нађе у чуду, и видећи да се онај не шали, него баш макља, стаде молити: „Та мани се, чико, молим те, шта ти би од једаред, те ме тучеш?“ „Та не тучем ја тебе, човече,“ говораше Сремац мажући, „то се теби само чини“ и настави свој посао до миле воље. За тим седе на кола и ошину коње, а свога ти фићфирића остави, да размишља, како је паметан.

Лордовић.

Васа: А бога ти, Спасо, а што ти чивути продају свој еспап тако јефтино?

Спаса: Е па за то, јер им је лакше, кад их повитлају, понети новце, него еспап.

Лордовић.

— Отац ме је послао, да вас позовем данас к нама. на ручак! . . .

— На ручак!? . . . О, божанствене среће за мене!.. на ручак! . . . на се надам, да ћу, госпођице, поред вас седети за столом. Јер видите, мала Анђо — за тим је озбиљном свечанашћу ухватим за малену ручицу и полако сам је водио према кошару погледајући на њ тајанствено. Она се није противила, а кад дођосмо среди собе, мене обузеше љубавни осећаји. Застао сам.

— Јест, Анђо, ја о ручку непосредно хоћу до вас да седим, јер. . . јер. . . ја вас јако, врло јако. . . љубим. Не одлазите од мене, саслушајте ме. Већ одавна вас љубим ја, па сад већ не могах утишати своје осећаје, већ ево на колених, о вашем имендану хоћу да вам исповедим, да. . .

У том се и опет отворише врата, само сам толико времена уграбио, да одскочим од застиделога девојчета, а зачујем глас мога принципала у дубоком снажном басу који се разлегнуо као моћна труба страшнога суда:

— Domine spectabilis, quota hora? . . . мој сат стао.

Нехотично, као изван себе, машим се цела од прелука, и истргох из њега цедуљу заложну, која је на ланцу климала.

— Ха! ха! ха! — разлегну се поругљив смех са анђилих усана, и у том тренутку, док се ја још не освестих, већ је тај омиозни папир био у њени' руку, а одатле пак, пошто му је садржину прочитала, спаде на земљу, а

Стеко још две ноге . . .

Дошао Молац у Аду на пијацу, па ће сврнути по обичају и у крчму да мало сркне. Ту затече једног Ађавина свог познаника (па му се обрадује као мати мртвом детету.) Ту су пили све до подне, и на послетку понуди Молац Ађавина — испразнив флашу — па рече: Та пиј то вино, шта си успијо, кад знам, да би попијо и Бога! Ађавин коме је већ било доста, одговори: „Та пијо би брата још те како, ал бојим се изгубићу ноге.“ О мај, како то? Ја кад пијем много, ја још две стечем, те идем четвороношке.

Б.

Падејац.

После буне украде један Падејац три гуске у Ади, али га увате и затворе. Сутра-дан обесе му гуске о врат, даду му једног ешкута да га са добошарем кроз сред Аде прати (другима за пример) и да виче: „Овако треба сваког брата, који туђе гуске краде.“

Кад су дошли на прво раскршће, а добошар добује, добује, а кад сврши, дође ред на „Хрићанина“ да свој „текст“ изговори. Падејац (ко и други-отворен (кад зине) поче онако по банацки: „Овако треба сваки брат да ради, кад туђе гуске на сокаку пађе.“ И оиет се зачује: друм, друм друм.

Б.

она страховито узвикну. Са земље допаде руку принципових, који је такође прешао летом преко садржине му, а затим ми га је предао натраг, а при том ме је са највећим презрењем и понижењем погледао.

У другом одмах тренутку истина, да је заложна цедуља била у џепу, али сам ја с џепом и цедуљом заједно већ био изван оне куће, у којој сам још пре по сата зидао зграду среће моје, у којој сам се с пуним срцем надао сигурној победи.

Ручак фуч! . . . Невеста фуч! . . . Цветна свешчица вене у кошару међу папири, а моје наде лупају у бескрај као и разлупана лађа по површини узбуњена и запенушена мора.

Ко зна, како се оваки малери, као овај мој, брзо распрсну по варошици, тај се неће чудити, што сам одмах тај дан престао бити спомоћник адвоката Јоцића, па и становник к—ски, и отишао сам у таку околину, у којој људи не дишу таким предрасудама спрема завода за залагање као у К.

Но тако сам примиио овај случај срцу, да сам одмах продао ону мреку заложну цедуљу, која ми је таку несрећу нанела, и од то доба — и због тога — не носим више сат, па ни онда га нећу носити, ако постанем и — милионар.

По мађарском

Љубомир Лотић.

Саборски миш.

Кад Немац хоће за неког да каже, да нема ни толико новаца у џепу, колико Герман поверења у на-роду, он онда вели: „Сирома је као канцелариј-ски миш.“ И одиста, канцеларијски мишеви горе живе, но српски учитељи у пакрачкој дијецези. Канцеларијски миш то вам је пролетаријат међу мишевима. Он ни на сам Божић не једе меса; под столом не падају мрвице, а многи и умре, а да и не види чабрицу масти, као што умре многи сиротан међу људима, а и не види зготовљеног фазана или флашу шампањера.

Па кад тако јадно пролазе канцеларијски мишеви, можете мислити, како је тек худо живио онај миш, коме беше суђено да проводи век у гнезду, испод патоса карловачког сабора. Куку, та тамо у обично доба, кад сабор не саборише нема ни хартија.

Кад сам вас упознао са чудним приликама под којим је битисао саборски миш, готово је излишно да вам га опишем. Био је мали и крљав; длака му беше тавна и без икакве светлости; кроз кожу му се провиде ребра, а реп, управо да опростите, реп је почео већ да му се суши. Једном речи, том је мишу из очију вирила глад.

Да не живимо у Угарској и то под тисном владавином, ја не знам шта би било од тог миша, јер како смо добили саборско устројство, које наређује сваке треће године саборске састанке, куд би се део сиротан, кад би га поред његове остале невоље наши сабори и посланици тако често узнемиривали. Е ал срећом је ту Тиса, па је више пути пролазило три године, а од сабора ни трага. И баш та околност што је саборски миш могао без многог узнемиривања од стране саборских посланика, да проводи своје дане, узрок је, те се кукавац у опште одржао. Бадава, миран живот много чини.

Почетком септембра месеца ове године, дођоше по саборског миша зли дани. Саборска дворана се кречила и рибала; сваки час су у њу улазили људи са метлама и „портвишима.“ По вечерњу се познаје светац, а по рибану саборске дворане — сабор.

Саборски миш бадио се био у велику бригу. Ма да се иначе не меша у политику, сад је већ почео и с њом да разбија главу. Њему се и нехотице наметаше питање: хоће ли наступајући сабор бити дуга или кратка века; хоће ли на сабору бити много партија и много ларме, или ће владати мир и тишина? Е ал од куд ће он то да зна, кад је сирома па не може да држи новине, а није ни свештеник, па да му натурују „Наше Доба“ и „Турски Народ“ бесплатно.

Ја немам обичај да вређам ни муву, а камо ли миша, али ћете ми већ допустити да посумњам, како тај миш можда и није знао читати. Та на нашим саборима је било тако мало речи о школи и настави, да се човек морао сумњати, како стоји са читањем и код других а камо ли код миша.

Но дође већ и отварање сабора. Кад су оно де-

сетог септембра посланици чекали два сата у саборској дворани а нико им не јави хоће ли бити седнице или не, понашали су се они тако мирно и кротко, да је мишу пао сињи терет са срца. Одмах је видно да неће бити буке и ларме, те ће моћи мирно битисати. То се и десило. Само се једном кукавац жестоко преплашио, кад чу у сабору реч „к о б а ц“. Задрхта се сиротан чак до на врх репа, али је срећом чуо и то, да тај кобац тамани усева, а не једе жабе и мишеве као остали кобци.

Но ви и не знате да је тај миш данас већ међу покојнима. Па опет је то тако, и баш зато, што је то тако, узео сам да вам напишем његов некролог. Смрт саборског миша десила се овако. Било је то у суботу 21. септембра, када се бирао одбор.

За одбор се гласало цедуљама, а на једној цедуљи беше исписано и име — Ђурковић. Кад се гласање свршило и посланици се разишли кућама, спала је случајно баш та цедуља на земљу. У саборници је владала тишина; са опале карловачке цркве ударило је баш подне. Миш је баш изашао из руке те се попео на сто, да се напије из председничковог дивита мало мастила. Кад спази на патосу цедуљу. Миш ко миш, дотрча до ње, те је стаде грискати. Он изведе онај крај, на коме је писало Ђ. и не би му ништа.

Изведе затим још једно писмо, у, па онда р. У његовом стомаку поче да се комеша некакав необични и неопредељени осећај Ђур Куку њему шта ли ће сада доћи. Хоће ли доћи „ић“, „ћевић“ или „ковић.“ Он закмури те поједе и остали крај. На том крају је писало: ковић. Дакле „Ђ у р к о в и ћ.“

Сиротан, ни да је цикнуо — ци, . . . ци . . . ци . . . Погибе као оно црни Арапин у народној песми; ни земља га жива не дочека. Како би му било, да је на цедуљи писало друго што, бог ће га знати, тек овако је зло прошао. Сугра дан га је црквењак, кад дође да отвори саборницу, нашао мртва, те бадио на оно велико, велико ђубре што смрди близу патријарева двора.

Ето, то вам је историја саборског миша. О ви господо посланици! Кад се други пут хтеднете да шалите, не шалите се са сваким. Или се бар најпре добро промислите, дали вреди, да због њега угине ма само и — миш.

Θ.

Са вршачког избора.

При избору посланика за карловачки сабор у Вршцу догодио се овај случај, који ћемо у нашем шаливом „Стармалом“ да саопшtimo.

Народна странка да би сваког часа знала, колико има гласова наш кандидат, добијала је из изборне дворане именик бирача који су на нашег, а који на противничког кандидата гласали. Да би се брзо разпознало, где је који бирач гласао мећао се код противничких бирача знак крста (†) а наших су били без знака. Познати „надри јунак“ вршачки Бурнас гласао је на

противничког кандидата а повереници наше странке метули нуз његово име, знак — вешала.

Неможе се описати онај смех кад добисмо исту листу из дворане; — међер се и у озбиљном послу нашло шаливчина.

И.

Новије књиге и листови

послате уредништву на приказ.

Романи Милована Видаковића Љубомир у Јелисуму или Светозар и Драгиња морална повест Милована Видаковића. Књига друга. Издање српске књижаре браће М. Поповића у Новом Саду 1885. Штампариа А. Фукса.

КЊИЖЕВНА ВЕСТ.

Први календар за 1886. годину

Сад је баш изашао из штампе:

ЦАРИЋ

МАЛИ КАЛЕНДАР СА СЛИКАМА ЗА ПРОСТУ 1886.

Цена 20 новч. или 40 пара динарских. Препродавци добију за готов новац комад по 12 новч.

ЗА КРАТКО ВРЕМЕ ИЗИЋИ ЋЕ:

„ОРАО“

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР ЗА 1886. ГОДИНУ,

који је богато урешен најновијим и најлепшим сликама уз најодабранији и разноврстан садржај, као и досад што је доносио.

Ми смо се потрудили да овај највећи буде и за 1886. год. најбољи, најлепши и по томе најјештинији српски календар, као што је то и до сада вазда бивао, што ће у осталом за кратко време сам „ОРАО“ најбоље потврдити, а ми ово само међутим укратко јављамо поштованој публици и нашим дојакешњим комисионарима, који нека се изволе унапред пријавити колико којег календара да им пошљемо.

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА у Н. САДУ

издавалац „Орла“ и „Царића.“

„НЕВЕН“

Чика Јовин лист

доноси у своје седамнајстом броју за год. 1885. овај садржај. 1. Ђорђе Колчицки (са сликом). 2. Добра омањеха. 3. Река, песма од Драге Степановићеве. 4. Саксонија и Србија. 5. Ђукино страдање (са 15. слика.) 6. Пабирци (по књизи Љ. Ненадовића „о црногорцима“) од браца-Радована. 7. Повратак из пустиње, песма од В. Бичанске. 8. Како се шума успављује. 9. Овејана зрица. 10. Из књиге живота, песма од А. М. Н. 11. Решења даштања. 12. Чика Јовина пошта.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу: Dr. Jov. Jovanović Wien IX. Porcellangasse Nr. 56. — „Невен“ чика Јовин лист излази двапут месечно на читавом табаку. Цена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 ф., на пола године 2 ф. за Србију и Црну гору и остале крајеве 10 дни. или 5 ф. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 фор. 50 новч. на пола године, и пиље се на адресу: Штампариа А. ПАЈЕВИЋА у Н. Саду.

НОВЕ КЊИГЕ.

Сад су баш изишле и могу се у подписаној штампарији добити следеће нове књиге:

I.

Библиотека одабраних романа.

СВЕСКА ЧЕТВРТА.

КУМ ЈАСИНОВИ.

РОМАН У ДВА ДЕЛА.

Написао Анри Гревил.

Превео Бранко Мушицки.

Други део. Страна 260. Цена 75 нов. или 1 и по дин.

II.

СВЕСКА ПЕТА.

ДЕЛИЈА ДЕВОЈКА.

РОМАН.

Написао Лудовик Алеви.

Превео Бранко Мушицки.

Страна 172. Цена 60 новчића или 1 дин. 20 п. д.

Што Французи могу, не може ни један други народ у најновијој белетристици њиховој има више песника, који су, како се помолили на књижевном пољу, тако постали звезде прве величине и дела им успела, како може бити, само у Француза. Један од отих књижевника јест Лудовик Алеви, књижевни новајлија, но већ стари мајстор на перу. Из пера му не искачу варнице, али оно ипак оставља светао траг. Њега не читаш недахнимице, ма опет не можеш да га оставиш из руке. Алевијево дело, што га ево износимо на српски читаћи сто, штампано је за врло кратко време преко 60 пута. У ориџиналу име му је Abbé Constantin (Жупник Константин), но ми мислимо, да то није згодан назив. Очеvidно је, да пош Коста није главни јунак у роману, него Бетика Персивалова, девојка, не по мишици делија, већ по моралној снази и душевној врлини, пошто се изви-сује више обичних, свакидашњих погледа и жеља, па маша идејала. Алевијева „Делија девојка“ није у строгом смислу роман, јер нема особине, које се све ишту за ту књижевну врсту, и многи је у то не рачунају; но ми се ипак не устручавамо, да је уврстимо у „библиотеку одабраних романа.“

III.

НОВО ИЗДАЊЕ

МАЛЕ КАТАВАСИЈЕ

која је допуњена, а стоји као и до јако само 20 новч. Ко узме на 100 ком. добија комад по 12 новч. На мање дајемо уобичајени рабат 25%.

Наручбине на све три књиге нека се шаљу:

Штампариа А. Пајевића,
у Нови Сад.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалога“ од почетка до данас.

ШКОЛСКЕ КЊИГЕ

КОЈЕ СЕ МОГУ ДОВИТИ

У ШТАМПАРИЈИ А. ПАЈЕВИЋА У НОВОМ САДУ

ево су ове:

Буквар са сликама за срп. осн. шк. ново издање	16	н.
Упутство уз буквар за основне школе	10	”
Црквено слов. буквар са читанком ново издање	16	”
Читанка за други разред српске осн. школе	24	”
Читанка за трећи разред српске осн. школе	28	”
Читанка за четврти разред срп. осн. школе	34	”
Читанка за први и други разред нижих занатлијских школа, тврдо укоричена, 306 стр.	90	”
Рачунски примери за уч. 3.-ћег разр. осн. шк.	8	”
” ” ” 4.-ог ” ” ”	8	”
” ” ” 5.-ог ” ” ”	10	”
” ” ” 6.-ог ” ” ”	8	”
Зоологија за учитељске и више девојачке школе	80	”
Историја Угарске, са уводом у историју света за ниже разреде средњих школа написао Др. Фрања Рибари, с мађарског превео проф. Милан А. Јовановић. Свеска I.	60	”
” ” ” II.	60	”
Велика катавасија	1.	—
Мала катавасија	20	”
Ѓимнастичке игре са сликама. Део I.	1.	—
Одабране народне песме за учење на изуст у срп. основним школама друго издање	10	”
Дисциплинарна правила за учит срп. осн. шк.	10	”
Наставни план за срп. нар. учитеље	20	”
Нове метарске мере	10	”

Ко дакле жели да горње књиге из прве руке добије, нека се обрати подписатој накнадној штампарији од које ће добити највећи књижарски рабат. Иначе могу се ове књиге добити и у свима српским књижарама. **Штампарија А. Пајевића у Н. Саду.**

Сад је баш у штампи и за кратко време угледаће света: **Читанка за четврти разред српске основне школе одобрио српски народни црквено-школски савет. Цена 34 новч.**

РЕД ШЛОВАЊЕ.

Пошт. лађа од 15. марта 1885. до даље наредбе.

Од НОВОГ САДА у ТИТЕЛ: (товарна лађа-уторником и петком увек после 7 сати у вече.

Од НОВОГ САДА у ТИТЕЛ и станице НА ТИСИ: Средом и недељом у 5^{1/2} сах. после подне.

Од НОВОГА САДА у ЗЕМУН-БЕОГРАД: уторником, средом, петком и недељом у 5^{1/2} сах. после п.

Од НОВОГА САДА у ОРШАВУ-ГАЛАЦ: Средом, петком и недељом у 5^{1/2} сах. после подне.

Од НОВОГА САДА у ЦАРИГРАД преко РУШЧУКА-ВАРНЕ: Недељом у 5^{1/2} сах. после подне.

Од НОВОГА САДА у БУДИМПЕШТУ: Сваки дан у 10^{3/4} сах. пре подне.

Н. Сад. 12 марта (28. фебр.) 1885.

Агенција.

ОГЛАСИ.

ФРАЊЕ ХРИСТОФА
БЛЕШТАВИ

ЛАК ЗА ПОД,

без мириса, брзо се суши и трајан је.

Са својих практичних особина и једнострукости у употреби згодан је за самосвојно лаковање патоса. Собе после 2 сата могу се употребити. Има га у разним бојама (које су као год и масне) а и без боје, који патосу само блеска даје.

Углед и упутство за употребу налазе се код стоваришта.

Фрања Христоф, Берлин и Праг.

Проналазач и творничар правог блештавог лака за под. Стовариште у Н. Саду код Љ. Стефановића.

4—6

ЛОЗ ИНКА МОЈА ОВА ЈЕ:

„Незнатна заслуга, солидна израда, ваљана каквоћа, савесно и тачно пошпање, омогућава и чини ОГРОМАН ПРОМЕТ.“

Најмањи налог довољан је, да се сваки о каквоћи и солидној изради увери, да би ме сваки могао савесно свом пријатељу и познанику топло препоручити.

Кошуља од енглеског ширтинга без огрлице са манж. 90 н. ф. 1.— 1.25 а са огрлицом 1.50.

Кошуља од шифона, брилијантне израде 1.75—2.—2.25—2.50

Кошуље од ирлендер и Rumburger-платна 2.75 3.— 3.50 4.— 5.—

Кошуље за децу у разној боји и величини —.75 до 1.25.

Гаће од Ризен-платна са свитњаком 65 н. 80 н. 95 н. 1.— од платна ф. 1.50.

Гаће од енглеског Сџрег-а француски крој с дугметима 1.50 1.75 до 3.—

Rumburger гаће франц. фасон 1.75, 2.—, 2.50, 3.—

Кошуље од фланела у разној боји 2.50 3.— 3.50 4.—

Крогнова 4-ростручни најновији фасона 1/2 туц. 90 н. 1.— 1.25. 1.50.

Манжетне 4-ростручне елегантног фасона 1/2 туц. 1.25 1.50 2.— 2.50 3.—

Поша за исечене пруслуке 30 н. 35 н. 40 н. 45 н. до 1.50.

Поше за високе пруслуке од 20. 30. 40. 50. 60. 70. до 1.50.

Игле са имитираним камењем од 15. 20. 25. 30. 40 н. Из злата 6. кар. 1.50 2.— до 3.—

По туц. ценни марама орубљене и опрате 70 н. 90 н. ф. 1.— 1.25. кончане: по туц. 1.50 1.90 2.— до 4.— Кончане уткани бордира по туц. 2.50 3.— 3.50 до 6.— Исте с монограма по туц. 3 — 3.50 4.— 4.50.

Чарапе за господу, пругасте ил у боји по туц. 2.80 3.— 4— 5.—

Чарапе Американске по туц. 1.50 2 — 2.50. Fil чарапе 90 н. до ф. 1.50.

Рукавица најбољих и најновији фасона за господу салонских 90 н. 1.20 1.50 1.90. Зимњи 1.80 2.— 2.50. По-стављени кожни 1.10 1.80 до 3.50.

Умољавам да се при наручбини тачно обележи мера врата, дужина рукава, дужина гаћа од појаса доле. Рекламације на чисто одржато и неповређено рубље примам на измену. Налоге ваља слати искључиво на адресу:

Wäsche Atelier des Th. Wezilits Surov Wien

3—3 I. Schwertgasse № 4.